

Jaap Gielen: 'Het is niet de vraag óf, maar wanneer we door fosfaatplafond schieten'

Superheffing op fosfaat lijkt nabij

De vorige week door staatssecretaris Sharon Dijksma gemaakte koppeling tussen groeien in koeien en grond is volgens adviseurs onvoldoende om onder het fosfaatplafond te blijven. Het noodscenario, een door zuivelfabrieken opgelegde fosfaatheffing, ligt klaar. Wiebren van Stralen van LTO deelt de zorg niet: 'De woeste groei is er nu echt wel uitgehaald.'

tekst **Jelle Feenstra**

Vorige week maakte staatssecretaris van Economische Zaken Sharon Dijksma de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) bekend. Deze regelt grondgebondenheid in de Melkveewet. Het betekent dat melkveehouders die flink willen groeien in aantal koeien, dat alleen nog kunnen als ze een hoeveelheid grond tegenover de groei zetten.

LTO Nederland, de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO), de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) stellen in een gezamenlijk persbericht tevreden vast dat er eindelijk duidelijkheid is over de wijze waarop staatssecre-

taris Dijksma een verantwoorde ontwikkeling van de melkveehouderij mogelijk wil maken. 'En naar wens van de sector blijft met deze maatregel de verhouding tussen omvang van de veestapel en de hoeveelheid grond in balans', staat in het persbericht.

Gereserveerde reacties

Toch blijven er mogelijkheden voor melkveehouders om te groeien. Ook al is die daar primair niet voor bedoeld, de vraag rijst of de AMvB de sector voldoende afremt om niet door het nationale fosfaatplafond van 173 miljoen kilo fosfaat te schieten. Volgens voorlopige CBS-

cijfers groeide de fosfaatproductie vorig jaar met 4 miljoen kilo naar 168 miljoen kilo fosfaat. Nog zo'n jaar en de veehouderijsector gaat al over de limiet heen. Dijksma gaf al vaker aan dat de sector derogatie dan kan vergeten en dat dierrechten dan onvermijdelijk zijn.

Om die redenen tonen adviseurs zich gereserveerd in hun reactie op de AMvB. Hans Dirksen van Dirksen Management Support zegt: 'De hosanna-reactie begrijp ik niet zo goed. Het gaat niet voorkomen dat we nog dit jaar door het fosfaatplafond gaan. Dat betekent einde derogatie en einde florerende melkveehouderij in Nederland. Om dat te voorkomen verwacht ik dat we niet ontkomen aan een scenario als bij de start van de melkquotering: 2014 of 2015 als referentiejaar voor fosfaatproductie pakken en dan iedereen bijvoorbeeld met 10 procent korten.'

Ook Jaap Gielen van Countus is vrij stellig. 'Het is geen kwestie van óf, maar van wanneer we door het fosfaatplafond heen vliegen.' Marijn Dekkers van de Rabobank ziet het snel bereiken van het fosfaatplafond als een reëel scenario voor de melkveehouderij. Hij roept veehouders op om collectief de KringloopWijzer en de bedrijfsspecifieke excretie in te zetten en minder jongvee te houden om binnen de kaders te blijven.

Woeste groei eruit

Mest- en mineralendeskundige Wiebren van Stralen van LTO deelt de zorg van de adviseurs absoluut niet. 'Met deze maatregel wordt de woeste groei in de sector er toch echt uitgehaald', voorspelt hij. 'Hoe jammer ook, ik zie veel stallen met deze maatregel niet meer vol komen omdat ze er geen grond onder krijgen. Daarnaast wordt het voerspoor aangescherpt

Johan Dekker: 'Grondloos boeren kan met deze AMvB voor bedrijven in akkerbouwgebieden interessant zijn'

Groeien van 160 naar 250 koeien op 45 hectare grasland zonder grondaankoop, het kan nog steeds. De melkveehouder moet dan wel de complete opfok van jongvee uitbesteden én een BEX-voordeel van zo'n 10 procent halen.

Koeien & Kansen-melkveehouder Johan Dekker uit Zeewolde is in afwachting van de details van de AMvB. Die gaan zijn uiteindelijke keus bepalen. Hij molk in 2014 nog zo'n 160 koeien op 45 hectare kleigrond, dat is 30.000 kilo melk per hectare. Nu het quotum eraf is, lopen er 200 melkkoeien. Hij wil naar 250 koeien. Grond kopen is met prijzen van 100.000 euro per hectare in Flevoland amper een optie.

De complete opfok van jongvee uitbesteden én met meer mais in het rantsoen een BEX-voordeel halen van 10 procent is voor Dekker een serieuze mogelijkheid om zonder grond te groeien naar 250 koeien. Blijft de jongveeopfok wel in eigen huis, dan is 15 hectare extra nodig.

Dekker overweegt nog een andere mogelijkheid, die financieel minstens zo aantrekkelijk is. Dat is krimpen tot 154 koeien, alle mest met een vervangende verwerkingsovereenkomst (VVO) afzetten en alle land verhuren aan akkerbouwers. De koeien blijven dan op stal en alle voer wordt aangekocht. 'Grondloos gaan boeren kan met deze AMvB voor meer bedrijven in akkerbouwgebieden interessant zijn. Het is absoluut niet mijn favoriete koers, maar als ik er serieus meer geld aan overhoud, wel een serieuze optie', zegt hij.

Dekker is deelnemer aan de pilot 'evenwichtsbestemming fosfaat 2014-2017'. Vorig jaar liet zijn bedrijfsspecifieke-excretnorm voor fosfaat (BEP) een oogst zien van 174 kilo fosfaat per hectare. Over meerdere jaren denkt hij gemiddeld op 150 kilo fosfaatonttrekking uit te kunnen komen. Daar staat forfaitair 90 kilo voor, waardoor de plaatsingsruimte toeneemt.

Dekker: 'De nieuwe AMvB kijkt naar de toename van de fosfaatproductie ten opzichte van 2014 en niet naar het fosfaatoverschot. Bij de productie bepaling heb je daardoor niks aan een BEP. Dat is jammer, want die ruimte zat vóór de AMvB wel in de Melkveewet.'

en kan er via de BEX nog een efficiëntieslag worden gemaakt. Ik verwacht dan ook absoluut niet dat we dit jaar door het plafond gaan.'

Toch is de mogelijkheid dat zuivelfabrieken melkveehouders individueel gaan afrekenen op hun fosfaatefficiëntie nog steeds actueel. De fabrieken leggen dan ergens in 2014 of 2015 een referentiedatum. Melkveehouders die daarna toch meer fosfaat produceren, krijgen dan voor elke te veel geproduceerde kilo fosfaat een boete, goed te vergelijken met

een superheffingsboete zoals die tot 1 april gold op overproductie van kilo's melk. Van Stralen stelt dat de heffing een van de mogelijkheden is. 'Maar nogmaals, wij gaan ervan uit dat we het met de nieuwe AMvB, het voerspoor en de KringloopWijzer eerst wel gaan redden.'

Uitzingen tot 2017

Daarna komt het jaar 2017 al snel in zicht. Dat is het jaar waarin met Brussel nieuwe afspraken worden gemaakt over de mestregels. De hoop is dan dat er een

heel nieuw actieplan uitrolt, waarbij werken met bedrijfseigen fosfaat- en stikstofnormen in combinatie met het op orde hebben van de mestverwerking zo veel ruimte geeft dat het huidige fosfaatplafond niet meer nijpend is. Daarvoor lopen momenteel pilots (zie ook kader met Johan Dekker).

'Er is genoeg potentie om op basis van verantwoorde veehouderij iets heel goeds neer te zetten', vindt Jaap Gielen. 'Maar het is de vraag of we die tijd nog krijgen.' |

